

ILLUSTRATION: JOHAN ISAKSSON

Läge för omstart

Effekterna av alla stängda städer och arbetsplatser börjar visa sig och mer eller mindre trovärdiga bilder cirkulerar bland sociala medier. Delfiner i Venedigs kanaler, glada björnar på gatorna i Kanada och kristallklar luft i New Delhi. Eller? Nu mer än någonsin är det viktigt att vara extra källkritisk och inte svälja allt man läser. Visst har utsläppen av växthusgaser minskat och det har haft effekt, men kanske inte så stor som man föreställer sig. Forskare runt om i världen är eniga att minskningen av koldioxidnivåerna i samband med coronakrisen ligger någonstans mellan 5-7 procent jämfört med förra året. Va! tänker jag. Är det vad som händer om en stor del av biltrafiken avstannar och flygplanen blir kvar på marken? Inte mer än så?

NÄR JAG UNDERSÖKER saken närmare får jag fram uppgiften att **all transport världen över står för cirka 20 procent av de årliga utsläppen**, så även om samtliga bilar, lastbilar, tåg, båtar och flyg skulle ställas undan, är det fortfarande 80 procent kvar som pyser ut växthusgaser i atmosfären. **Är det då helt meningslöst att byta till elbil och minska sitt flygande?** Ja, nästan, men självklart ska man fortsätta sträva mot en omställning som trappar ner på vårt beroende av fossila bränslen, av många

skäl. **Det man däremot kan fundera över är hur vettigt det är att lägga ansvaret på individnivå.** Greenpeace, Greta, och vem du vill kan demonstrera jorden runt, och helst längre, men det kommer ändå inte att utgöra den avgörande skillnaden som **krävs för att stoppa den globala uppvärmningen.** De 80 procenten av utsläpp från tillverkningsindustrier, gruvor, jordbruk och djurhållning, uppvärmning av bostäder och fabrikslokaler genom, kol, ved, gas och el, fortsätter som vanligt.

Hur mycket vi än försöker med flyg- eller kött-skam så skjuter det bara problemet framför oss. För att göra saken ännu mer deprimerande kan man tänka på att vi varje år, det närmaste decenniet måste sänka utsläppen av koldioxid betydligt mer än den sensationella minskningen som äger rum just nu för att uppnå målet med högst 1,5 graders medeltemperaturhöjning. Suck... Men nu finns chansen – innan alla hjul börjar snurra igen – till en total strukturförändring. Göra industrier helgröna, elektrifiera tung transport och se över all uppvärmning. I en debattartikel i

»Men nu finns chansen – innan alla hjul börjar snurra igen – till en total strukturförändring.«

Dagens Nyheter den 24 april skrev företrädare för några av Sveriges största industrier (ABB, SSAB, Vattenfall) att det är rätt läge för en total omställning och möjligheter till en fossilfri omstart av ekonomin. Det var länge sedan jag blev så upphetsad av en tidningsartikel. Äntligen hamnar fokus på miljöfrågan där den hör hemma, hos dem som kontrollerar de stora utsläppen.

DEN STÖRSTA MILJÖINSATSEN man kan göra som privatperson är knappast att sluta köra bil eller avstå från flygresor. I andra änden av varje t-shirt, diskmaskin, hockeyhjälm eller hårborste, bakom allt som tillverkas finns ett utsläpp. Om vi skulle sluta köpa en massa skit vi inte behöver och i stället behålla köket som faktiskt fungerar, stoppa strumporna och silvertejpa hjälmen. Då kan vi köra bil och flyga på en rimlig nivå utan att skämmas. Om industrierna sköter sina kort rätt i framtiden vill säga. Vi får hoppas det.

Johan Norberg

